

630.677

MARISKA MESEI
IRTA
PÓSA LAJOS

MARISKA MESÉL

OSZK
Országos Széchényi Könyvtár

▲
MINDEN JOG
A FORDÍTÁS JOGA IS
FENNTARTVA

OSZK

Országos Széchényi Könyvtár

~~304895~~

DV ORSZÁGOS SZÉCHÉNYI KÖNYVTÁR
Atengedő felkoppalány

MARISKA MESÉL

NEGYVENHAT EREDETI RAJZZAL

IRTA

PÓSA LAJOS

12 44

BUDAPEST

A MAGYAR KERESKEDELMI KÖZLÖNY HIRLAP-
ÉS KÖNYVKIADÓ-VÁLLALAT KIADÁSA

IMÁDSÁG

Mennybéli jó Atyám,	Ragyogd be szívemet,
Vigyázz mindig reám!	Erősítsd lelkemet!
Ha te nem vagy velem:	Mélység fölé is áll,
Elfog a félelem.	Hatalmas nagy király!
Légy minden utamon	Mutasd meg fényedet,
Örök dicső napom!	Ha balsors fenyeget.
Sötét vak éjjelen	Ne hagyj magánosan
Ágyamnál légy jelen!	A vész óráiban.

Emeld föl karodat,
Fenyítsd meg a rosszat,
Óh, védj meg ellene,
Világnak Istene!
Mennybéli jó Atyám,
Vigyázz mindig reám!

MAGYAR VAGYOK!...

Magyar vagyok, magyarnak születtem,
Magyar a nap, mely ragyog felettem!
Ereimben magyar vér foly,
Mely hazámért hévvel lángol; –
Szent hazámért s királyoméért,
Örömmel áldozom a vért!

Apám mondja: meg van ezer éve,
Hogy itt omlott a hontszerzők vére!
S beszél annyi csoda dolgot,
Melyre szívem nagyot dobog...
Fölpezsdül szívemnek vére,
Hős Árpádnak emlékére!

Magyar vagyok! . . . büszkén mondom e szót,
Nincs e néven, nincsen semmi szennyfolt!
Tisztelte ezt a fél világ,
Szétszórt ellen és hős barát,
Ki volt Mátyás, ki Kinizsi,
Török, tatár emlegeti!

Magyar vagyok! s szívemben úgy érzem
Fényesb csillag nem ragyog az égen,
Minő fényes hazám multja,
Habár testvér s ellen dulta...
Szirt volt a népek tengerén,
Hány vész tört meg szilárd élén?

Magyar vagyok!... nem csak mondom, érzem,
Ez én nekem minden büszkeségem!
S hogy ha büszke vagyok erre,
Nem hozok szégyent e névre,
S hogy nevemre méltó legyek,
Megtanít rá a történet!

KATONÁSDI

Aki vitéz legény és nadrágot visel,
Jöjjön ide mellém – hadd fegyverezzem fel!

Harcoló fegyverét mindenki megkapja,
Igazi fegyvertár – anyámnak konyhája.

Itt a kefeseprű, derék egy eszköz ez,
Hősi táboromnak csata-zászlója lesz!

Elő Pista, Béla és te Elemérke,
Pisztoly gyanánt főzőkanál kezetekbe.

S hogy ne legyen panasz – kardotok is legyen,
Egy-két pár kés, villa mindjárt segít ezen.

A tollseprű jó lesz csákótok diszére, –
Tetőtől talpig hát így álltok fegyverbe!

Kinek jó torka van s hatalmas tüdeje,
Az lesz a trombitás – a tölcsért kezébe!

S nem lesz dobos nélkül a bátor hős csapat,
Dob helyett vegyetek – pár bádog fazekat.

Seregünk disze, a huszárság legyen,
Mely bátran nyargalász – virgonc pálcanyelen

Most már készen lennénk, teljes csatakészen,
Csapatunknál csak a bajsz' hiányzik épen.

Masiroznak a katonák

Masiroznak a katonák –
Álljatok meg! Hopp! Ne tovább!
„Hova mentek?” „A határra,
Vigyázni kell a hazára.”

„A kis Lajkót is vigyétek
Magatokkal, jó vitézek!
Vigyetek el a határra,
Majd vigyázok a hazára!”

VIRAGOS KERT

Csörgő patak mellett
Keritek egy kertet,
Abba éjjel-nappal
Madár énekelget.
Aranyból, ezüsből
Sűrű lesz a rácsa :
Nem búhat át rajta
Csirke, liba, kácsa.
S ültetek beléje
Liliomot, mályvát,
Rózsát, nefelegtset,
Gyöngé majoránnát.
Sétálgatok köztük,
De nagy lesz örömöm !
Tiszta patak-vizzel
Mindennap öntözöm.
Meggérem a napot :
Táplálja, nevelje.

Meggérem az esőt :
Nagyon meg ne verje.
Meggérem a szelet :
Fújjon csak szeliden –
Pártomat fogja majd,
Tudom, a jó Isten.
Az én szép virágim
Szépen kivirulnak,
Jó lesz bokrétának,
Jó lesz koszorunak.
Kötöm koszoruba,
Kötöm bokrétába,
Édes jó anyámnak
A nevenapjára.
Mosolygó virágok,
KeljeteK, keljeteK !
Csillogó pillangó
Lengjen felettetek !

ZUGÓ PATAKON...

Zugó patakon
Ezüst hidacska,
Rajta sétálgat
Arany mókuska.

Arany mókussal
Sir a pintyőke :
„Mért is nem hagytad
Honn a bölcsőbe ?“

Sétál utána
Egy kis pintyőke :
„Mért sirsz ? Mi bajod?“
Megkérdi tőle.

„Lomb-legyezővel
Legyeztem vóna,
Rengettem vóna.
Most is megvóna !“

„Hogy ne sirnék én,
Dalos madárkám !
A víz elvitte
Kedves fiacskám !“

Sir a mókuska,
Sir a pintyőke.
Búsan viszhangzik
A zöld erdőbe.

Kertem alatt, a kapuban...

Kertem alatt, a kapuban
Kit látok ?
Hajtsátok meg fejeteket
Virágok !
Rózsafácskám ! jön anyácskám !
Bókolgass !
Ragyogó nap, lába nyomát
Csókolgasd !

Hol vagy, hol vagy, kerti dalos
Madárka ?
Ide ! Ide ! Szállj felettünk
Az ágra !
Dalolj egyet, gyönyörűet,
Madárkám !
Hadd örüljön az én kedves
Anyácskám !

Ilonka és a gólyamadár

Hosszulábu gólyamadár,
Arra kérlek: gyer' ide!
Végy föl engem a hátadra.
Vigy el innen messzire!
Vigy el engem jó anyámhoz,
Hisz tudod, hogy merre van!
A palicsi fürdőn vagy hol?
Olyan régen oda van!

„Kis Ilonkám, aranyoskám!
Elvinnélek szivesen!
Anya odahaza lesz ám
Nemsokára Szegeden.
Ni! látszik is már a hintó!
Édes anya integet –
Alig várja, hogy keblére
Zárjon, Ilon tégedet!”

A SZENTJÁNOS-BOGÁR

„De szeretnék csillag lenni,
Az égbolton tündökölni!
Sokan irigyelnék
Sorsomat a földön,
Jaj de gyönyörű is,
Ha egy csillag feljön!”

„Minek vágyol a magasba!
Hány csillag jön leszaladva.
Maradj te a fű közt
Szentjános-bogárnak,
A liget, az erdő
Kedves csillagának!”

KIS NYULACSKA

Kis nyulacska az erdőből
Ki-kijön a rétre —
Virgonc fiuk, hogy elcsipjék
Mind rohannak érte.

Kis nyulacska fülecskáját
Hegyezgeti félve,
Csak vigyázva kuporog le,
Az édes jó fübe.

Édes a fű, édes, mégis
Kis nyulacska retteg,
Hogy a vadász, gyilkos vadász,
Nem-e látja őt meg?

Durr! . . . a vadász célzott és lőtt . . .
Kis nyulacska ugrik:
Rövid dalom a kis nyulról
Nem tartott csak eddig!

Az erdőben.

Menjünk ki a zöld erdőbe,
Vig madarak lakhelyére!
Ott turbékol a vad galamb,
Sötét sűrű lombok alatt.

Ott pihen meg magas fűbe',
Az elfáradt kis őzike !
És a büszke királyi vad,
Melynek párja alig akad,
Féltné diszes koronáját,
A szarvas is itt törtet át :
Odujában ravasz róka,
Magát pihenésre vonta.
S a kis mókusz fent az ágon,
Andalog a madár dalon,
Pinty, rigó és fülemile,
Édes dala bilincsel le.
És mit annyira szerettek,
A kakuk is itt szólal meg !
De annak ki rossz tanuló,
Szarka, varju és a holló,
Minden fáról azt kiáltja,
Haza ! haza ! tanulásra !

Fogoly madárka

Aranyos kalitban
fogoly kis madárka,
Szomorun nézeget
szomoru világba,
Oh miként szállana,
oh miként repülne,
Csak ne lenne zárva
arany börtönébe!
Miként szólna ismét
csicscsergő ajaka,
Vidáman ugrálna
zöld ágról, zöld ágra,
Csak lehetne szabad!...
De ah!... nem nyílik föl
börtöne ajtaja,
S piciny fejcskékjét
szárnya alá hajtja,
S kis szive megszakad!

Hozza reggelijét
kicsiny gazdasszonya.
Frissen tört kendermag,
friss viz a vályuban!
„Most aztán énekelj,
légy vigan kis bohó,
Arany kalitodban
lásd dolgod milyen jó,
Nem lesz bántódásod,
én gondod viselem,
Nézz hát föl, nézz reám,
dalolj hát énnekem!“
Kis madár nem mozdul!...
Kicsiny kis leányka
szive oly szomoru,
Tanyát ütött abban
a fájdalom, a bú...
S zokogva elfordul!

A KIS BÁRÁNY

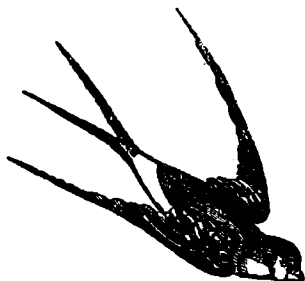
A zöld mezőn, a réten
Hol a virág virul, —
Kis báránycám legelész,
A gyenge pázsiton.

A zöld mezőn, a réten
Vigan ugrándozik,
Érzi, miként én érzem
Tavaszi örömeit.

S hol a szelid nefelejts
A patakot szegi —
Szomját oltni oda megy,
S újabb erőt merit.

Csak vigan báránycám
Élvezd a napsugárt ;
Az ég derüje gyakran
Helyet felhőnek ad !

FECSKÉMHEZ

A tavaszi szellő, a rózsa illata,
Eltávozott fecském ismét visszahozta!
Messze földön voltak, a tengereken túl,
Hol nem rideg a tél, hol szebb élet virul!
Vártam őket, vártam, üres volt a fészek...
Nem hallottam régen édes csicsergések...
De végre megjöttek, s szívemben úgy érzem:
Messze földről jött meg, barátnóm, testvérem!
Folyik a nagy munka, újabb fészek készül,
Apró fecskék szállnak a régi szélérül:
S mikor kiröppennek önszárnyukra kelve,
Érzem, miként dagad anyjuknak kebele.
S ha majd a rideg ősz eltávozni késztet,
S ismét itt hagyjátok a házat, a fészket:
Gondoljatok reám, kis barátnétokra...
Ki titeket szeret, s nem feled el soha!

BÉKA. ÉS A GÓLYA

Ne oly vigan, ne oly bátran,
Kuruttyoló békák,
Vissza-vissza a mély tóba,
Jön királytok mindjárt!
Jön a gólya s lesz hadd el hadd,
S vig dalotok félbe szakad!

De a békák nem hallgatnak,
S kuruttyolnak tovább:
„Ördög féljen a gólyától!”
Rövid észszel mondják.
De gólya jön, s gyorsan lecsap,
Kettőt, hármat csőrére kap!

IMÁDSÁG

Istenem, teremtőm !
Hallgasd meg imámat :
Áldd meg minden jóval
Apámat, anyámat !
Segítsd őket, segítsd,
Hogy fölneveljenek,
Hogy majd jószágodra
Én is méltó legyek.

HÁROM VADÁSZ

Nosza három vadász
Neki a mezőnek,
Mennek, mendegélnek,
Hogy majd nyulat lőnek.
Ki is ugrik egy nyúl
Leveles bokorbúl.
Lőnek mind a hárman
S kiabálják: „Meg van!
Én találtam! Én! Én!”
Majd kisül a végén.

Nosza három vadász
Összevesz a nyúlon,
Annyira, hogy talán
Túl mennek a túlon.
A nyúl pedig vigan
Orruk előtt illan,
Ugy elkarikázik:
A nyoma se látszik.
Mintha szólna: nesztek!
Nyúlhust ma nem esztek!

Nosza három vadász
Elneveti magát —
Mindegyik azt mondja,
Hogy a másik talált.

Egy kis szunyog

—◆—
Ejnye! ejnye!
Egy kis szunyog
Körülöttem
Egyre dunnyog.
Olvasgatnék,
De nem lehet:
Tele zúgja
A fülemet.
Szunyog koma,
Dani koma!
Majd meglátod:
Lesz lakoma!
Vedd azért jól
A füledbe:
Barackot kapsz
A fejedre.

Hátra kötöm
A sarkadat,
Szádra pedig
Itt egy lakat!
Ejnye! No lám!
Mégis? Mégis?
Hozzá fogok
Tehát én is.
Ugy-e szaladsz?
Utólérlek.
Neki ne fuss
A karszéknek!
Ágy alá bujsz?
Megtalállak.
Ajtó mögé?
Ott is látlak.
No most jobbra!
No most balra!
Vigyázz jobban
A lábadra!
Hopp! elestél!
Talpra, Dani!

Nem kell azért
Ordítani.
No ne sirj hát,
Kis szelesem!
A barackot
Elengedem.
Tisza, Duna,
Tátra, Mátra!
A sarkad se
Kötöm hátra.
De becsuklak,
Azt megmondom,
Hanem azért
Lesz rád gondom.
Hova csuklak?
A toronyba.
Mégis inkább
Két karomba.
Igy! megfogtam!
A szúnyogot –
Ugy kell neki,
Mit dunnyogott!

CSIGA-BIGA

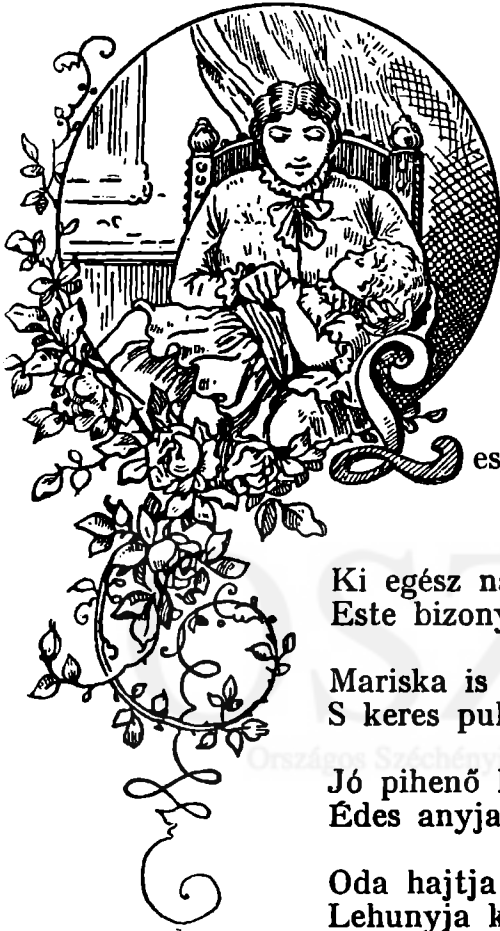
Csiga-biga gyere ki!
Jaj de szűk a házad!
Ha vendéged érkezik:
Le sem ülhet nálad.
Tágasabb ám ideki,
Hagyd el ezt a kalodát,
Virágos domb tetején
Építsünk egy palotát.
Oszlopa lesz huszonnégy
Fehér márványkőből,
Szép, nagy, kerek udvara,

Tiszta szinezüstből,
Kápráztató, ragyogó
Száz arany szobája,
Mindenikben énekel
Száz arany madárka.
Karos-székekben üldögélsz,
Száz szobalány szolgál,
Várod a sok vendéget
Arany ablakodnál.
Csiling-giling odaki
Cseng az arany, csengetyű

Megszólal a klarinét,
Megszólal a hegedű.
S udvarodba berobog
Száz aranyos hintó,
Vig muzsikaszó mellett
Jobbra-balra ringó.
Ugrálnak ki belőle
A finom vendégek,
Válogatott urfiak
És cigány-legények.
Megy hozzád a király is
Arany garádicson –
Arany élet lesz biz az,
Egész paradicsom!
Sangyi-Bangyi, nem baj az,
Ha szűk is a házam.
Ajtóm előtt a vendég
Le is ülhet nálam.
Tágasabb bár odaki,
Ne bántsod azt a kalodát,
Jobb szeretem, barátom,
Mint az arany palotát.
Nincsen ugyan oszlopa
Fehér márványkőből,
Sem nagy, kerek udvara

Tiszta szinezüstből.
Nincsen kicsi házamnak
Száz arany szobája,
Benne nem is énekel
Száz arany madárka,
Szobalány se sűrög száz,
Engem egy se szolgál,
Nem várom a vendéget
Arany ablakomnál.
Udvaromra nem robog
Száz aranyos hintó,
Vig muzsikaszó mellett
Jobbra-balra ringó.
Nem ugrálnak be hozzám
A finom vendégek,
Válogatott úrfiak
És cigány-legények.
Nem vágyom én személyét
Felséges királynak –
Jobb nekem itt csendesen
Kis csiga-bigának.
Itt éltem, itt próbáltam
Sok rosszat, sok jót is,
Bölcsöm volt az énnekem,
Legyen koporsóm is!

▽▽▽

ESTE

eszállt a nap messze...
Este van már, este!

Ki egész nap futkos,
Este bizony álmos.

Mariska is fáradt,
S keres puha ágyat.

Jó pihenő helye,
Édes anyja keble.

Oda hajtja fejét,
Lehunnya kis szemét.

S anyját megcsókolva,
Merül mély álomba!

Este ... Reggel ...

Gyorsan kedves gyermekek,
Ágyatokba menjetek !
Szépen imádkozzatok,
Jól betakarózzatok,
S hogy édes legyen álmotok,
Meghozza az anyai csók !

Föl hamar, ne mondjam kétszer,
Hat az óra, keljetek fel !
Kukorékolt a kakas,
Ki fel nem kel, nagy rest az ;
Gyorsan, szépen öltözzetek,
És iskolába menjetek !

BETEG BABA

— ◆ —
Szegegy bábom
oly beteg,

Egész nap mitsem evett,
Nem hallottam még ma szavát,
Nem láttam édes mosolyát.

Máskor rózsás ajaka,
Halott halvány sárga ma ;
Homloka izzadt és szeme,
Megtört mintha láza lenne.

Jöjj, jöjj, itt a pilula,
Aztán hamar ágyadba,
Nyugodtan légy, aludj szépen,
S meglásd holnap jobban léssen !

HAVAZÓDÁS

Nézd a hómezőt, miként int felénk,
Ki a szabadba a ki nem félénk . . .
Nem tétovázva !
Föl, föl csatára !

Szélgyorsasággal készüljön golyónk !
Föl csatarendbe bátor harcolók !
Hó a fegyverünk,
Melylyel verekszünk !

Törj az ellenre, bátran törj reá,
Rá se hederits, ha golyó talál !
Csellel többre mész,
Bátran célhoz érsz !

Lásd a hómezőt, vigan int felénk,
Ki a szabadba a ki nem félénk . . .
Sokat nem várva !
Föl, föl csatára !

A BAZÁRBAN

Van itt minden, ágyu, puska,
Csákó, kard és katona,
Dob, hegedű, labda és síp,
Rézből készült trombita!
A ki vitéz, itt találja,
A mit kíván szemé-szája,
Van itt kocsi, van itt ló,
Gyorsan járó, nyargaló!

Mosóteknőt, szoknyás babát,
Kis leányka itt talál,
Van itt bögre, csésze, mozsár,
Szép aranyos kis kanál.
A választás sem nehéz,
Nem kell hozzá más, csak – pénz!

ELESETT!...

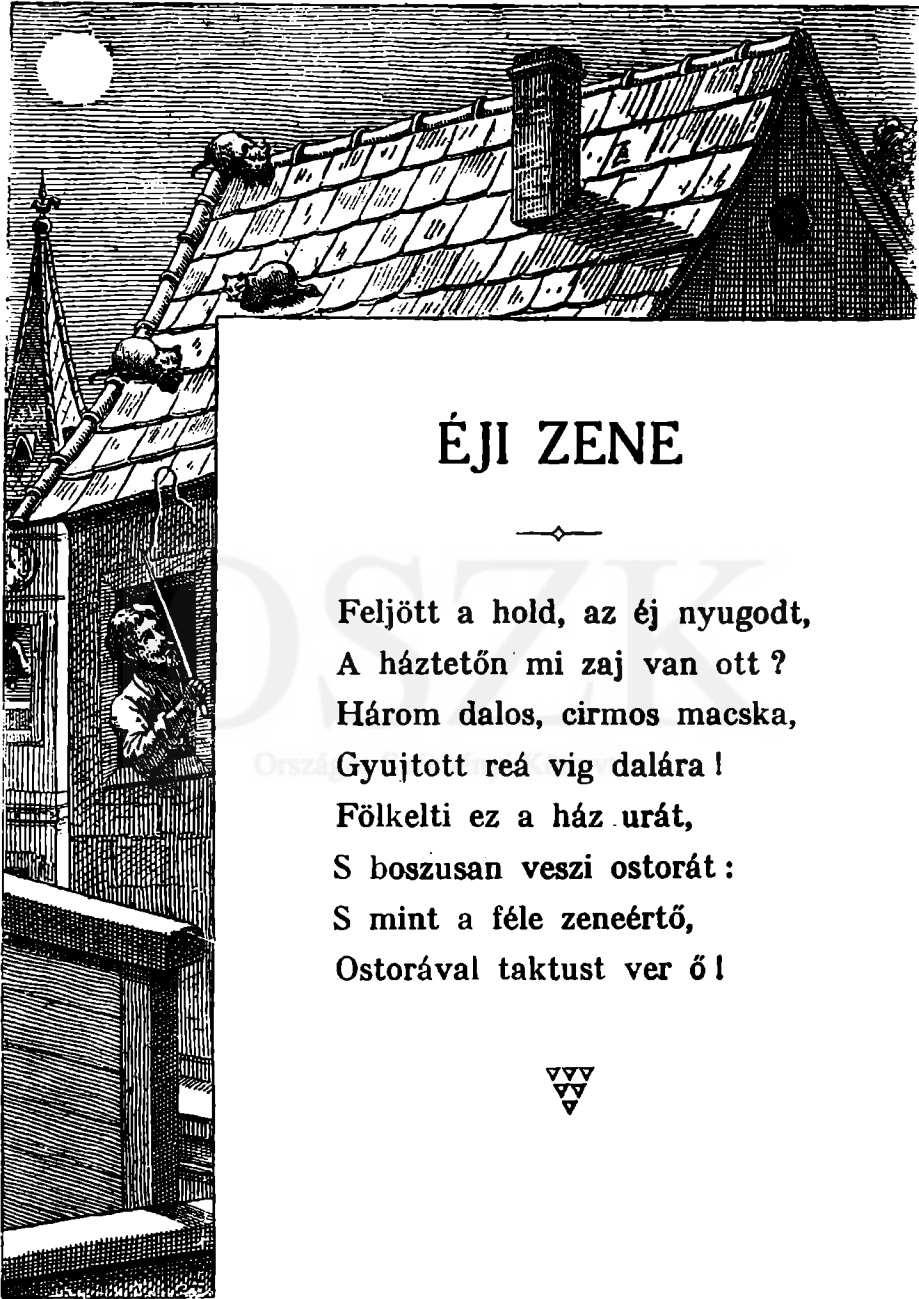

Hogy ha küld édes anyád, De meg ne állj fecsegni,
Boltba vagy szomszédba, Nem szép a fecsegés.
Lábad elé nézegess, Lepke után ne futkoss ;
Meg ne botolj soha ! Mert célodhoz nem érsz !

Hogy ha kocsí jön feléd, Hányszor, hányszor hallotta
Szépen kikerüljed ; Ez arany tanácsot,
Könnyen elgázolhatnak Kis Mariska anyjától ;
Ha tétováz lépted. De rá se hallgatott.

Ha az utcán bácsikat Itt van ni!.... hogy elesett
Látsz, avagy néniket, Megbotlott egy kőbe,
Udvarias szerényen, Almája messze gurult,
Üdvözljed őket. S folyik orra vére !

ÉJI ZENE

Feljött a hold, az éj nyugodt,
A háztetőn mi zaj van ott?
Három dalos, cirmos macska,
Gyújtott reá vig dalára!
Fölkelti ez a ház urát,
S boszusan veszi ostorát:
S mint a féle zeneértő,
Ostorával taktust ver ő!

VESSZŐPARIPÁN

Hopp ! hopp ! hopp ! nyargalok !
Én vitéz lovas vagyok ;
Kard verdesi oldalom,
Ki ellentáll vagdalom,
Fényes csakó fejemen,
Nincs senkinek kegyelem !

Hopp ! hopp ! hopp ! nyargalok !
Én vitéz lovas vagyok,
Lovamnak kantárja nincsen,
Rohan szárazon és vizen,
Nem ismeri mi az ostor,
Tűzbe menő, szilaj, bátor !

Hopp ! hopp ! hopp ! nyargalok !
Én vitéz lovas vagyok,
Nyargal lovam tüskön, bokron,
Átugrik ő az árkokon,
A félelmet nem ismeri,
Tegye utánam ki meri !

Hopp ! hopp ! hopp ! nyargalok !
Én vitéz lovas vagyok !
Félre előlem mindenki,
A ki életét szereti !
A kis lovast tiszteljétek,
Csak úgy kegyelmez meg néktek !

SZARVAS-KÖNYV

Kis szakácsné

Vendégeket várok mára,
Kiket hívtam uzsonnára!
Jön Mariska, itt lesz Mici,
Sarolta, Olga s a pici,
Kis pirinkó kis Erzsike,
Édes anya szemefénye!

Először is a mazsolát
Tisztítsuk meg, sa mandolát
Vágjuk hozzá jó apróra...
Igy lesz megadva a módjal
Jön még hozzá csokoládé
S mindjárt kész a marmaládé

Lássunk tehát a főzéshez,
Nincs idő a vesztegléshez,
Soká készül a pecsenye,
Édes tészta, s más csemege.
A tűzhelyen már jó tűz van,
Főzéshez hát hamar, gyorsan!

Itt van, itt van egy szép forma.
Ebben pirul ki a torta,
Édes cukros, jó ropogó,
Mit fogszólni majd nagyapó!
Ki szintén jön uzsonnára,
Mi mindent tud már kis lánya!

Kis főkötőm fel fejemre,
Főzőkanált a kezembe, ...
Kötőmet is elém kötöm,
Mielőtt kavarom főztöm,
Nehogy bepiszkoljam ruhám
S szomorítsam édes anyám!

Kis asztalom felteritem,
Nyugodtan várom vendégem
Bizony már is jöhetnének,
Még megromlik a sok étel!
Ha nincs vendég, ki megegye!
Amit főzött kis Emike:

ROSSZ ELEMÉR

Rossz, rossz gyermek Elemérke,
Bármí akadjon kezébe,
Nem marad meg épen . . .
Elrontá a szép játékot,
Mit a jó kis Jézus hozott,
Karácsony estére !

Oda van kard, csákó, puska,
Száz sebből vérzik pej lova,
A szép kis hátiló !
Vad ellen járt s pusztított itt,
Kegyetlen nem kimélt semmit,
Nem kérdé, hogy tilos !

Rossz, rossz gyermek Elemérke,
Játékát mind összetörte,
A rossz pajkos gyermek !
S hozzá most még ő pityereg,
Hogy csákója, kardja nincs meg,
És ujat nem vesznek !

A szekeres.

Ki szekeres akar lenni,
Négy lóval kell annak menni,
S legyen jó erős szekere,
Szekerének vas tengelye,
Négy kereke felvasalva,
Hogy a terhet könnyen állja!
Járva-kelve, völgyön hegyen,
Kötőlánca rendben legyen,
S hogy jobban teljék az idő,
Pipájára rágyujthat ő;
Csak rendben legyen szénája
És abrakos tarisznyája.
Akkor aztán jöhet, mehet,
Bejárhatja ungot-berket;
S megbecsülve mit keresett,
Idővel szép vagyont gyűjthet,
S akkor vigan kiálthatja:
Gyű te fakó, gyű te sárga!

ELDORÁDÓ.

Van egy ország, hogy merre van? Ott a rezgő nyárfa levél,
 Én bizony nem mondhatom, Ismeretlen valami,
 Elfeledtem megkérdeni. Rétes, lepény ing a fán, csak
 Délre, avagy nyugaton? Utána kell hajlani.
 Pedig sokat, nagyon sokat Minden csalit fügét terem,
 Regélt róla jó anyám, Minden bokor ananászt,
 Annyit tudok, hogy igyekezde: Oh gyöngy élet! hogy az Isten,
 „Túl az óperencián!” Nekünk ilyet mért nem ad?!

Ott van, ott van a vig élet, Tortából rakott országot,
 Szomorúság nincsen ott, Szeli e dus tartományt,
 Tejtől, méztől duzzadoznak, Ott még a gyalog ösvény is.
 A folyók és patakok. Csupa cukor s marcipán.
 Künn a réten libapásztor, Az utakon és folyókon,
 Sült libákat terítget, Remekművek a hidak,
 Puszta kézzel érintésre, Hogy ne, mikor karfaik is,
 A sziklából bor ered! Sós peregéből fonottak!

Nincse földön szegénykunyhó, Ott van, ott van a gyöngyélet,
 Csak dús gazdag palota, Ott az igaz boldogság,
 Kolbászból font kerítéssel, Mért hogy nekünk az ur Isten,
 Bir a falu temploma! E földön olyat nem ad?
 És ha fáradt vándor utas, Vagy legalább adna szárnyat,
 Hús erdőben megpihen, Hogy repülni jól tudnánk,
 Szépen pirult sült kis malac, S Eldorádó lekvár falán,
 Ő előtte megjelen! Madárként átszállhatnánk!

LENKE ÉS PALKÓ

Nehéz a lecke,
Hosszú a lecke,
Tanulja nagyon
A kedves Lenke.
Hej de jól is megtanulja !
Mint a folyóvíz úgy tudja.
Az ám a leány !

Gombóc az ebéd,
Hát mi még egyéb ?
Nem bánja Palkó :
Ökör vagy veréb.
Csak sok legyen ! Ez nem lecke,
Jobban érti, mint a Lenke –
Az ám a legény !

A KIS VÁNDOR

A kis Lajcsikának
Mi jutott eszébe?
Vándorolni indul
A világ végére.

Kezében egy nagy bot,
Hátán a tarisznya;
Kérve kéri: „Ne menj!
Gyere Lajcsi vissza!”

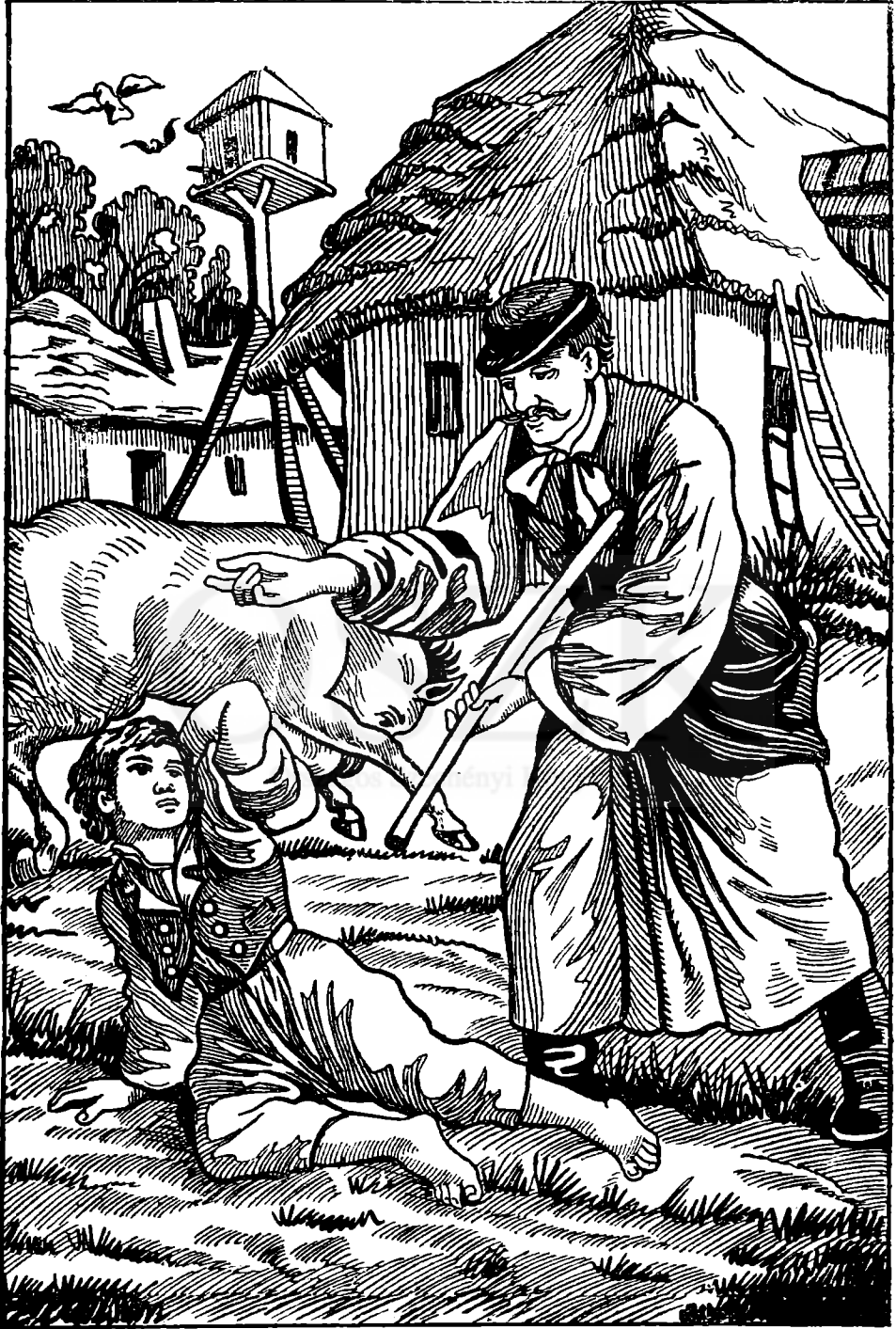
„Elmegyek elmegyek,
Világot próbálok,
Szép Tündérorszáig
Bizony meg sem állok!”

„Ne menj el, ne menj el!
Jobb itthon, majd meglásd!
Ki tudja: látjuk-e
Még valaha egymást?”

Lajcsika nem hallgat
Senkinek szavára;
Megy, megyen, mendegél,
Torony irányába.

De egy kéményseprőt
Lát ott a kert alatt –
Ugy megijedt tőle!
Rögtön haza szalad.

VITÉZ FERI

Feri felült egy nagy
Tüzesvérü lóra,
Vitézkedni akart,
De leesett róla.

Hallod-e Ferikém,
Van nekem egy botom.
Azon lovagolj te,
Ne pediglen lovon.

BUVÓCSKA

Keresem a kis leányom,
Hej, de sehol sem találok!
Talán elbujt a sarokba!
Ott vár engem mosolyogva?

Keresem a kis leányom,
A sarokban nem találok.
Tán elvitte a drótos tót?
Hej pedig de aranyos volt!

Országos Széchényi Könyvtár

Keresem a kis leányom,
Á! mégis csak megtalálok!
Ágy alá bujt, meg se mukkan –
Jó éjszakát! Maradj ottan!

SZEMBEKÖTŐSDI

Be van az én szemem kötve,
 Nem nézhetek a tükörbe.
 Gyujtsatok egy kis világot,
 Fiúk, lányok, mert nem látok.
 Ki ugrál itt, mint a kecske?
 Ki csicsereg, mint a fecske?
 Ki tapsikol itt mellettem?
 De kár, hogy eleresztetem!
 Ha még egyszer megfoghatom
 Lesz nemulass, lakodalom!
 Hol csörög hát az a dió?
 Hol pattog hát a mogyoró?
 Itt is pattog, ott is csörög,
 Padláson a macska zörög.
 Elfutottál, te kis egér?
 Megállj, még a kezem elér!

Be van az én szemem kötve,
 Nem nézhetek a tükörbe.
 Nem gyujtotok hát világot?
 Kendő alól mégis látok.
 Ni! amott egy arany alma!
 Tündérek szép birodalma!
 Tündérlányok mit csinálnak?
 Bizony épen vacsorálnak
 Virágmézet, gyöngyharmatot
 Hát mindenki elhallgatott?
 Nem csörög már az a dió?
 Nem pattog már a mogyoró?
 Bánom is én csak hogy itt van
 Erzsike a kétkaromban!
 Nesze lelkem vedd a kendőt,
 Jó éjszakát! Jobb jövődöt!

AZ ISKOLA

Tudod-e, nénikém :
 „az arany erdőben
 Van egy szép iskola,
 Mondják : a teteje csupa
 turós lepény,
 Rétes az oldala.
 Kerítése kolbász,
 ajtaja meg cukor,
 Ablakán méz csorog –
 Azt beszéli Gyurka,
 hogy zeneszó mellett
 Kakaslábon forog.
 Vigy el oda néni!
 De jó volna ottan!
 Meglásd : a leckét is
 Felmondanám jobban.“

„Mese az, Pistikám !
 Bejárhatod érte
 Százszor ungot-berket !
 A mi iskolánknál,
 kis öcsém nem is kell
 Kivánni se szebbet.
 Hófehér a fala,
 tükör az ablaka,
 A teteje bádog,
 Zöld leveles ákác
 oly hívogatólag
 Bólingat reátok.
 Fecske azt csicssergi :
 Gyertek ide, gyertek !
 Minden szépet és jót
 Itt tanul a gyermek !“

RÓZSI

A kis Rózsikának
Nem fér a fejébe :
Miért olyan nagyon ráncos
Nagyanyácska képe ?

„Azért, hogy a tied
Sima legyen, Rózsi !“
Jó nagyanyja
 csak ennyit szól,
Többet nem tud szólni.

De ez a kevés is
Elegendő arra,
Hogy a kedves
 kis Rózsikát
Bizony megrikassa.

„No ne sirj hát, drága,
Aranyos jószágom !
Veszek piros, szép szalagot
Holnap a vásáron.“

„Nem kell nekem szalag,
Nekem ne is vegyen !
Adjon abból a sok ráncból,
Hogy kevesebb legyen.

Kérve kérem : adjon
Nekem is belőle –
Majd meglássa :
 milyen jól áll,
Szébb is leszek tőle.“

Szép szeliden simul
Öreg nagyanyához,
Oda teszi rózsás arcát
Elhervadt arcához.

Édes köny csillámlik
Nagyanyja szemében
S mintha, mintha
 még a ránc is
Kisimulna szépen !

BÁBU-TEMETÉS

Innen onnan
Vagy amonnan,
Sirást hallok
Valahonnan,
Siró-rivó
Muzsikát,
Talán verik
Zsuzsikát ?
Minek bántják
Azt a kis lányt ?
Én Istenem,
Hisz az kit bánt?
Olyan, hogy a
Légynek se vét,
Örülök, ha
Hallom nevét.
Hallok siró
Muzsikát,
Talán verik
Zsuzsikát ?
„Kukurikú !
Kukurikú !
Urfi, a szél
Nem onnan fú.“

Megszólal egy
Tarajas,
Éles torkú
Nagy kakas.
„Zsuzsikának
Más a búja :
Mehalt reggel
A bábuja.
Most viszik a
Temetőbe,
Egy nagy fehér
Lepedőbe.
Géza, Jancsi
Vontatja,
Zsuzsika meg
Siratja.
Kiséri a
Komondor,
Cica búsan
Dorombol,
Kukurikú !
Kerítésre !
Jer te is a
Temetésre !“

Egy nóta

Nem Rátóton –
Isten mentsen!
Nem Kikindán,
nem Szerencsen,
Nemistörtént, senem Kókán,
A miről szól kis mondókám.
Ugyan hol hát? Ne keresden.
Megtaláltam, mit kerestem.
Fölmásztam egy magas fára,
Majd megtudod, mi az ára.
Letörött az ág alattam,
„Befellegzett!” –
azt se mondtam.
De még azt se: likit-lakat!
Csak kitörtem a lábamat.
Oda repült egy madárka,

Kék a lába, zöld a szárnya.
Pápaszem is volt az orrán,
Összevizsgált nagy mogorván :
„Baj van, baj van, szegény árva !“
Mondogatta fejcsóválva.
Vigasztalt is közbe-közbe,
A lábamat bekötözte,
Bekötözte jó füvekkel.
Puha rózsza-levelekkel.
Gyógyitgatott, altatgatott,
Gyönyörűen dalolgatott :
„Aludj, aludj, te toprongyos !
Aludj, aludj, te gézengúz !
Az uj ruhád milyen rongyos !
Jön a doktor, mindjárt megnyúz !
Ha most látna édes anyád :
Tudom, sirva borulna rád.
Ha most látna édes apád :
Tudom Isten : jót rakna rád.
Aludj, aludj, semmiházi !
Kell neked a fára mászni ?“
Sok idő telt el azóta,
De fülemben zug a nóta.

A számolás

Jaj de nehéz a számolás :
Összeadás meg kivonás !
De Lacika megtanulja,
Sokszorozást, azt is tudja.
Hej, nehezebb még az osztás !
Azt is érti Laci pajtás.
Akár mit kap, első gondja :
Testvérével jól megosztja.

Lárma-csítő

Micsoda lárma ez ?
Gyerekek, csendesség !
Ha én azt mondom : csitt !
Hát hallgatni tessék !

Tisza partján jártam,
Ott egy kígyót láttam,
Volt olyan a hossza,
Mint ide Dorozsma ;
Elbujtam előle,
Valahogy a rozsba.
Rám akadt még ott is,
Kergetett sziszegve,
Már csak alig tudtam
Bejutni Szegedre !

Ide menekültem,
Azt hittem, hogy így jó,
De még most is keres
Odaki a kígyó.
Reá tekerődzik
Ez a gonosz pára,
Ki leghamarább szól,
Annak a nyakára.
Hogy ha reánk akad :
Oda nyakam, nyakad !

Gyerekek, gyerekek,
Csendesen legyetek !

Vásárfia

Utaztam én Vizen-sáron,
Hol voltam én? A vásáron.
Mit vettem én? No ne sirj hát,
Mindenfélét : Kis Lidikém !
Kék szalagot, De bizony csak
Kis ábécét. Tevagyenyém!
Papucsot is, Ez a bábu
Aranyosat, A te babád,
Hozzá egy lányt, Neked hozta
Édes apád.
Takarosat. Adj egy puszit!
Felülttettem No de tüstént!
A kocsiiba, Majdelmondom
Húzza hat pár Hogy mi
Fehér liba. történt.

LEVÉL

Kedves kis hugoscám !
Itt van a kikelet.
Egész álló télen
Nem irtál levelet.
Igaz, hogy a betűt
Nem ismered még te,
Hanem, szó, a mi szó,
Nem szép tőled még se.

Puha kis kacsódat
Majd vezették vóna,
Rám se gondolsz, látom,
De majd üt az óra.
Irnál te még nekem,
De késő lesz, meglásd –
Elmondom, hogy miért,
Ha meglátjuk egymást.

Addig is itt küldök
Egy ibolyaszálat,
Őrizd meg, ne dobd el,
Hogy ha el is száradt.
Különben hogy vagytok,
Aranyos kis hugom ?
Édes apa, anya
Egészséges, tudom,
Táplálnak, nevelnek
A szívök vérével,
Áldja Isten őket
Mind a két kezével !
Áldja meg, áldja meg
Drága szüleinket !
Senki a világon
Nem szeret úgy minket.
Emlegettek-e úgy
Néha-néha engem ?
Én az édes otthont
Soha se felejttem.
Hogy s mint foly a sorod,
Gyöngyöm,
gyöngyvirágom ?
Dalolgatsz kedvedre,
Mint madár az ágon.
Piros vagy, mosolygó,

Hallottam ám róla.
Csókra termett orcád
Olyan, mint a rózsa.
Fürge vagy, mint mókus.
Fürge, mint az ürge.
Ugráltok, cicáztok,
Bujkáltok a csürbe.
Kergetőztök vigan,
Mint a játszólépkék –
Hej, veletek lenni
Én is de szeretnék !
Csengetyüs báránnyal
Mulattok a réten,
Én is így mulattam
Régen, nagyon régen !
Tarka virágokból
Koszorut kötöttök,
Nefelejts is legyen,
Kicsikém, közöttök.
Hát a szomszédunkban
Juliska mit csinál ?
Mikor voltatok a
Felvégen Jancsinál ?
El ne feledjétek
Szegény árva Borcsát :
A mivel csak lehet,

Enyhítsétek sorsát.
Mit kelepel házunk
Tetején a gólya ?
Kéményünknek ez a
Hűséges lakója ?
De sokszor elnéztem
Kinn a nádas tónál ?
Még te akkor, lelkem,
Világon se voltál.
Ad-e reggel, este
Sok tejet a tehén ?
Csöndes-e, jámbor-e
Mindig a kötélén ?
Ugat-e a Sajó ?
Mérgező az utasra ?
Csak ügyeljetek rá,
Hogy meg ne harapja.
Hogy van a kis csikó ?
Meg a tarka borju ?
Vigyázz: el ne vigye
A csibét a varju.
Meg van-e a cirmos,
Ez a pákosz macska ?
Tudasd velem: hány most
Az arany halacska ?
Etesd a galambot,

Válladra hadd szálljon!
Apa, anya benned
Örömet találjon.
Hallom, hogy a multkor
Csecse bábut kaptál,
Én meg képes könyvet
Veszek a bótosnál.
Lesz benne
sok szép vers.
Haza küldöm neked ;
Tudom, hogy a verset
Te nagyon szereted.
De fogadj szót, jó légy,
Szorgalmatoskodjál !
Tündökölj, mint a hó,
Mint a liliomszál.
Imádkozzál mindig,
Keltedben, fektedben :
Akkor leszel boldog,
Ugy áld meg az Isten.
Hál' Istennek, nekem
Nincsen semmi bajom,
Egy kitünőt kaptam
Magyarból, szombaton.
De mindenből az lesz,
Mondd meg szüleinknek,

Tanulok, hogy nekik
Örömet szerezzek.
Apának, anyának
A kezit csókolom,
Téged is csókollak,
Ezerszer, angyalom!
A tanító bácsi

Tanítson meg írni –
Nem nagyon nehéz az,
Próbáld meg csak : így ni!
De azután írj ám
Egy szép levelecskét,
Elhozza nekem, ha
Meggéred a fecskét.

OSZK

Országos Széchényi Könyvtár

A kis gömböc

– Eredj, fiam
Kelemen!
Padláson a szelemen,
Vágd le a kisgömböcöt,
Csapjunk egy
jó früstököt.
Orrja, nyúlja elfogyott,
Majszter uram
rákapott.

Föl megy a kis
Kelemen,
Megmozdul a szelemen,
Szelemenbe' a gömböc
Kinyilik, mint a tömlöc:
– Hókusz-pókusz
haraplak
Hamm, fiacskám
bekaplak!

Hókusz-pókusz haraplak ! Harminc kaszást kaszástul,
Hamm, Be is kapott ruhástul.

téged is bekaplak !

Be is kapta. Ez alatt Trombitálnak, dobolnak,
A kócmadzag leszakadt. A lobogók lobognak,

Gömböc gurul lyuk felé, Daruszóru paripán.

A grádicson lefelé, Kivont karddal huszárok,

Gurul ki a nagy kapun, Száll a mente utánok,

Véges-végig a falun, Masiroznak a bakák,

El a kerek világba, – Szegény gyalog katonák !

Köd előtte, utána.

– Állj meg, állj,

Kaszás csillag az égen, ne retirálj !

Kaszálgatnak a réten, Gömböc előtt,

Vigan vágják a rendet, hopp megállj !

A kis gömböc ott termett : Fiut, leányt bekaptam,

De biz én jól nem laktam !

– Fiút, leányt bekaptam, Apját, anyját lenyeltem,

De biz én Sivalkodtak, nevettem.

jól nem laktam ! Egy nagy csomó

Apját, anyját lenyeltem, – sülülü !

Sivalkodtak, nevettem. Kaszás ember – bülülü !

Hókusz-pókusz haraplak ! Hókusz-pókusz haraplak !

Titeket is bekaplak ! Titeket is bekaplak !

Be is kapta egy szálíg,
Az utolsó sipkáig.

Juhász bojtár a juhnál
Gyepes hanton furulyál,
Leteszi a tarisznyát,
Előveszi a bicskát.

– Tedd le, tedd le,
te bojtár!
A kis gömböc itt van már.
Fiut, leányt bekaptam,
De biz én jól nem laktam!
Apját, anyját lenyeltem,
Sivalkodtak, nevettem.

Egy nagy csomó – sülülü!
Kaszás ember – hülülü!

Katona egy regement,
Az, a melyik erre ment,
Bagázsia, puska, ló,
Bornyu, bakancs, mind aló.
Hókusz-pókusz haraplak!
Hamm, téged is bekaplak!

– Engem ugyan
be nem kapsz,

Össze vissza nem harapsz!
Vigyázz, vigyázz nagybegyü
Bécsi bicska, fanyelü!
Csittegj-csattogj, repeszd ki!
Szegényeket ereszd ki!

Bécsi bicska repeszi,
Mindnyájokat ereszti.

Kiugrat a kapitány
Daruszőrü paripán,
Kivont karddal huszárok,
Száll a mente utánok,
Masiroznak a bakák,
Szegény gyalog katonák !
Harminc kaszás kaszástul,
Azon módon ruhástul,
A gazd'uram mogorván,
Felesége nagy cifrán.
Azután meg a Dorka,
Akár egy zöld uborka,
Legvégtére Kelemen –
Ezt tette a szelemen.

Most a gazda előáll,
A bojtárral parolál,
A kapitány tiszteleg,
Éljent kiált a sereg,
Örülnek a katonák,
Csapnak egy nagy
lakomát.

Liberiás inasok,
Komornyikok, urasok,

Markotányos, szobalány
Hozzálátnak szaporán.
Terítve már az asztal,
Gyöngyvirágos abrosszal,
Étket hordják gazdagon,
Arany, ezüst tálakon,
Bokréta sok pohárba,
Cintányéron pogácsa.

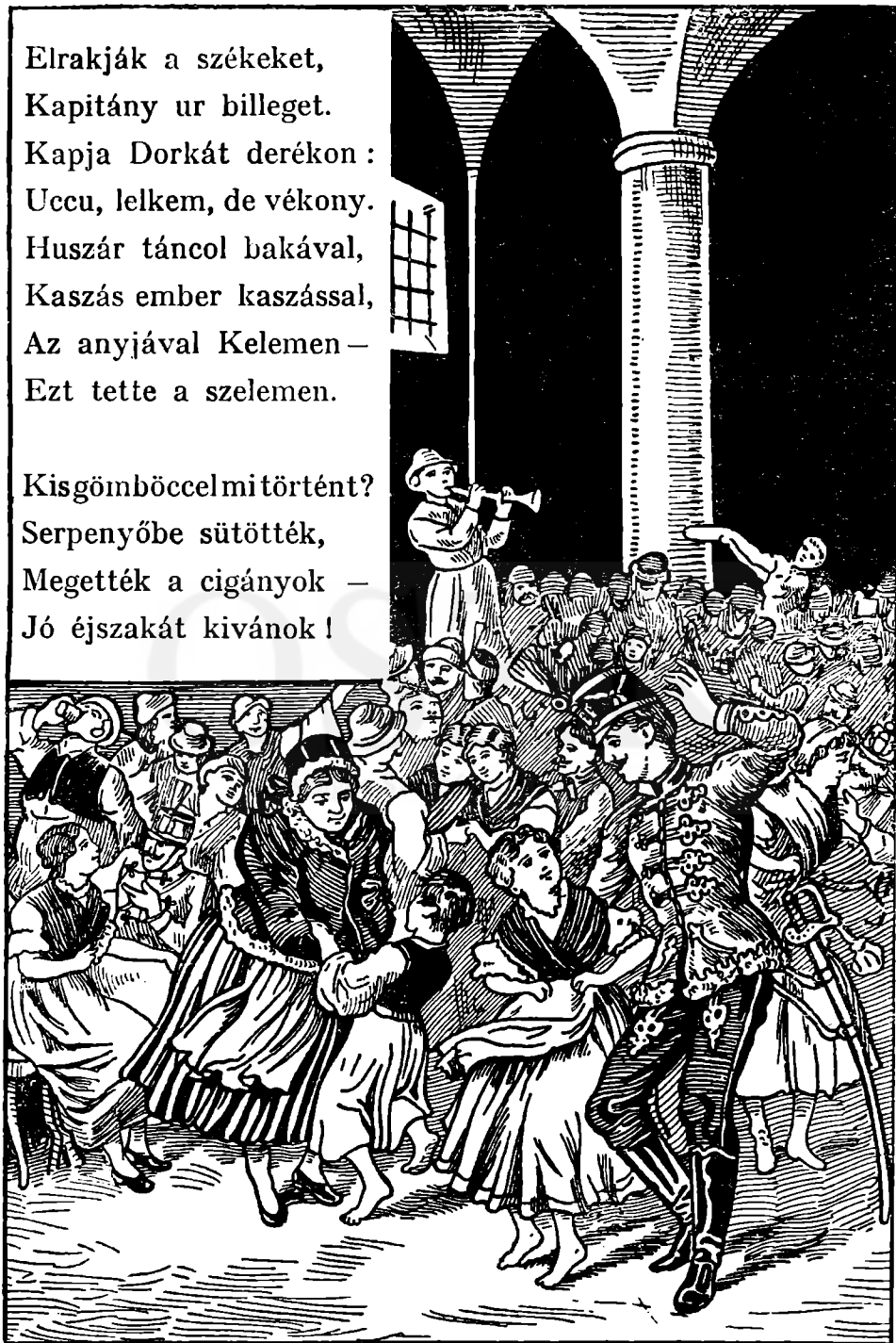
Hétféle volt csak a lé,
Remekelt a szakácsné,
Sonka, nyelv is tormával,
A marhahus gombával,
Pulyka, kappan, saláta,
Csirke, csuka kirántva,
Palacsinta, derelye,
Füge, citrom, cseresznye.

Közbe-közbe köszöntés,
Szomorúság leöntés,
Tokaji bor, meg kávé, –
Nincs ilyen a királyé !

Megszólal a klarinét,
Fölugrál a szolgáló nép,

Elrakják a székeket,
Kapitány ur billeget.
Kapja Dorkát derékon :
Uccu, lelkem, de vékony.
Huszár táncol bakával,
Kaszás ember kaszással,
Az anyjával Kelemen –
Ezt tette a szelemen.

Kisgömböccel mi történt?
Serpényöbe sütötték,
Megették a cigányok –
Jó éjszakát kívánok !

A kijátszott róka

Szántogat a szegény ember
Vadon erdő mellett,
Feje fölött a pacsirta
Vigan énekelget.
Két rossz igás tehenével
A hogy egyet fordul:
Mormogást hall, makogást hall
A sűrű vadonbul.

„Mi a manó lehet az ott?”
Töprenkedik rajta.
A mormogást, a makogást
Egyre jobban hallja.
Nézni megyen . . . hát csata foly
Szörnyű dérel-dúrral:
Egy nagy medve verekedik
Egy kicsike nyállal.

„No még ilyet soh'se láttam
Világ-életemben!
Valamelyik írődeák
Megirhatná versben!”
Kacag, kacag, majd kipukkad,
Könnye is kicsordul,
Nagy kacagás felel rája.
A sűrű vadonbul.

„Ej lánchordta! mákos torta!
– Szól a tányértalpu –
Hogy vájja ki pislakodó
Szemedet a varjú!

Nem tudod,
 hogy nincs tréfára
Mindenkinek kedve ?
Nem tudod-e,
 hogy én vagyok
A hatalmas medve ?

Hogy mersz
 engem kikacagni ?
Te nyomorult féreg !
Jaj, megüt a guta
 mindjárt !
Jaj, megesz a méreg !
No várj, ezért megtanítlak
Keztyűbe dudálni !
Most megeszlek tehenestül
Nem fogsz figurázni !“

Megijedt a szegény ember,
Könyörögni kezdett.
Összehadart annyi badart
S hányta a keresztet :
„Jaj, kegyelem, medve uram!
Csókolom a talpát!
Hisz tudom én, félem is én
Nagyhirű hatalmát!

Adjon Isten medve urnak
Ezer odu mézet!
A mit óhajt szeme-szája
Nyujtson a természet!
Füldjön mindig tejbe-vajba,
Szivemből kivánom.
Gazdag legyen, hogy heverjen
Jó puha diványon!

Engedelmet most az egyszer,
Ne faljon föl, kérem!
Mit csinálna fiam, lányom,
Meg a feleségem?
Vagy csak estig, még fölszántom
A földemet, pardon,
Házam népe kenyér nélkül
Hogy már ne maradjon!”

„No, hogy ilyen szépen kértél,
Estig megbocsátok.
Mig hát a nap le nem megyen,
Legyünk jó barátok!
Alkonyatkor eltörök majd
Fölötted a pálca :
Megeszlek én tehenestül
Még ma vacsorára!”

Szántogat a szegény ember,
Nincsen semmi kedve,
Kimondta az ítéletet
A hatalmas medve.
Oda megy a ravasz róka:
„Mi baja van?” kérdi.
Elbeszélte szomorúan
Az esetet néki.

Nem azért róka a róka
Ezen a világon,
Hogy ne adjon jó tanácsot,
Legény ő a gáton:
„Szegény ember, soh'se búsulj,
Ha bajod csak ennyi.
Kihuzlak én a hinárból,
De meg kell fizetni!

Adj egy kakast nagy tarajast,
Kilenc kövér tyúkkal!
Ne félj semmit, elbánok én
Majd a lompos urral.
Hajad szála se görbül meg,
Sem a tehén szőre,
Ráadásul a tied lesz
Medve uram bőre!

Megörült a szegény ember
S hálálkodott érte.
A kakast is, a tyúkot is
Hát csak megigérte.
Nagy nehezen ígérte meg,
Mert igen sokalta,
Maga mégis csak többet ér,
Hát a Rigó, Kajla?

„Hallgass ide! — szól a róka, —
Légy most csupa szem-fül!
Többet észszel, mint erővel
És a dolog elsül.
Mikor este jön a medve
Mogorván morogva :
Szedem veszem az irhámát,
Buvok a bokorba.

Buvok, buvok a bokorba
S kürtölök majd rátok,
Ha kérdezi, te csak azt mondd:
Jönnek a vadászok!
Könyörög majd, hogy bujtasd el,
Bujtasd szenes zsákba —
Mondjad neki, ne mozduljon
Ha az élte drága.

Buvok, buvok a bokorból,
Nem félek már tőle!
Kérdem mi van ott a zsákban?
Mondjad : szenes tőke
Vágd bele hát a fejszédet!
Neked én majd mondom.
Fejbe vágod a fejszével —
Ez nem az én gondom.“

Megörült a szegény ember,
Hálálkodott érte.
A kakast is, a tyukot is
Ujra megígérte.
Ha a dolog sikerül, még
Ráadást is ígért :
Kukoricán hizott libát,
Gyöngé husú csirkét.

Lompos uram, medve uram
Mormogva jött este,
Róka koma, ravasz koma
A bokorban leste.
Kürtöl, kürtöl . . . zsákba buvik
Szegény tányértalpú –
Hej, így mult ki a világból
Ez a nagy hatalmú !

„Többet észszel, mint erővel
– Bucsuzik a róka –
Nálad leszek, szegény ember
Holnap virradóra !“
„Kérem 'ássan, tessék, tessék,
Nagy eszű barátom !
Piros hajnal hasadáskor
Csemegére várom.“

Vigan baktat haza felé,
Viszi a nagy medvét,
Jó vacsora, meg a bora
Éleszti a kedvét.
Gondolata a rókára
Mosolyogva téved :
„Dejszen koma, ravasz koma
Nem félek már tőled !“

Piros hajnal hasadáskor
Zörgetik az ajtót :
„Nyisd ki, nyisd ki szegény ember !
Róka zörget, nem tót.
Hol a kakas, nagy tarajas,
Kilenc kövér tyúkkal ?
Kukoricán hizott liba
Gyöngé csirke-hússal.“

„Csés jó reggelt! Csak hogy itt van,
Mindjárt koma, mindjárt!
Csak fölkelek, csak fölhuzom
Lábamra a csizmát!
Ejnye, ejnye, de örülök!
De nagy ujság nálunk!
Anyjuk, terítsd meg az asztalt,
Itt a mi barátunk!”

„Nyisd ki, nyisd ki, ne papolj már!”
„Rögtön, koma, rögtön!
Nyakravalóm igazítom
S lajbimat felöltöm!”
Tartogatta szóbeszéddel
Ravaszul a rókát.
De a róka harmadszor is
Mondja a mondókát:

„Nyisd ki már no, mert erővel
Betörök a házba!”
„Fiam, lányom öltözködik
Ünneplő ruhába
A szobát is rendbe hozzuk,
Szanaszét a holmi . . .”
Szegény ember a szájával
Elkezdett csaholni.

„Szegény ember, mi tesz úgy benn?
Hé, csak nem kopó tán?”
„Koma, koma, mi tagadás!
Szomorú a nótám:
Kopó biz az a javából,
Még pediglen kettő!
Honnan jöttek? merre? mikor?
Tudja a teremtő!

Megérezték,
szimatolták :
Ajtómon ki zörget.
Alig tudom, alig bírom
Tartani már őket.
Ki akarnak már
rohanni,
Ugyan mit csináljak ?
Koma élte drágább
nekem,
Mint a vicispánnak.“

„Csak addig tartsd,
szegény ember,
Mig elfutok innét !
Rád hagyom a tyúkot,
kakast,
Hizott libát, csirkét!“
El is hordta az irháját
A kijátszott róka –
Ugy-e bizony érdemes
volt
Verset írni róla ?

v v v

Az aranyszőrű bárány

Szépen legel a bárány
Virágos domb oldalán,
Szépen szól a jávorfa,
Jávorfából furulya,
Szellő szárnyán elzendül
Hegyen-völgyön keresztül.

Aranyszőrű barika,
Nyakán piros pántlika,
A pántlikán gilingel,
Ezüst csengő csilingel,
Mikor fuja a bojtár,
Mindig, mindig táncot jár,
Ugrál ide, amoda
Aranyszőrű barika.

Juhász-bojtár szereti,
Szebbnél szebbet fú neki,
Bejárja a legelőt,
Vigan megy a nyáj előtt.
Szépen szól a jávorfa,
Jávorfából furulya,
Szellő szárnyán elzendül
Hegyen-völgyön keresztül.
Csenededik már a nyáj,
Takarodik a juh-nyáj.

Gazda künn a kapuban
Gyönyörködik a juhban.

Ki van a szám, nincs oda,
Jól laktak, mint a duda.

„Csés jó estét, gazd'uram!”

„Adjon Isten, jó fiam!
Ember vagy a talpadon,
A mit kívánsz, megadom.
Kitelt már az esztendő,
Itt van, ha kell, száz pengő!”

„Nem kell nekem, gazd'uram,
Hej, sem ezüst, sem arany!
Adja nekem, adja hát,
Aranyszőrü barikát!”

„Jaj fiam ezt sajnálom,
Legkedvesebb bárányom!
Adok érte fürtöset,
Drága, finom selymeset!
Tarkát, fehért, feketét,
Hál' Istennek, van elég!
Gyöngé toklyót, erős kost,
Jerkét, ürüt, kolompost,

Ezt az egyet, pásztorom,
Egész nyájért nem adom !“

„Itt hagyom hát kelmedet,
A jó Isten áldja meg!“

„Enyje öcsém micsoda ?
De nem ám oda Buda !
Hűségesen szolgáltál
Mindenkor a birkáknál,
Meg iesz hát a jutalom,
A mit kívánsz, megadom,
Aranyszőrű barikát,
Ezüstesengős pántlikát.“
„Nekem adja csakugyan ?
Megköszönöm, gazd'uram !“

Juhász-bojtár útra kél,
Hegyen-völgyön mendegél.
Szépen szól a jávorfa,
Jávorfából furulya,
Szellő szárnyán elzendül
Hegyen-völgyön keresztül.
Fúja, fúja a bojtár,
A kis göndör táncot jár
Aranyszőrű barika,
Nyakán piros pántlika,
A pántlikán gilingel,
Ezüst csengő csilingel.

Mikor a nap leáldoz,
Beköszön egy gazdához,
Éjszakára ott maradt,
Lefeküdt a szin alatt.
A gazdának leánya
Pislogat a bárányra,

Nagyon is megszerette,
Szemivel majd megette.
Fel is tette magába
A gazdának leánya :
Ellopja a pántlikát,
Aranyszőrű barikát.

Éjfél ütött az óra,
Megy a színbe lopózva
Lábujjhegyen, csendesen,
Meg ne tudja senki sem.
Mefogja a pántlikát,
Aranyszőrű barikát,
Hej de bezzeg megakadt,
Bárány szőrín ott maradt.

Reggel ébredt a bojtár,
Menni, menni akar már.
Á! de nini! a bárány!
Bárány szőrín a leány!
Próbálja, hogy leveszi,
Nem tudja, csak neveti.

Elindul, hát elindul,
Alig megy a kapun tul,
Szépen szól a jávorfa,
Jávorfából furulya,
Szellő szárnyán elzendül
Hegyen-völgyön keresztül.

Fúja, fúja a bojtár,
A kis göndör táncot jár,
Aranyszőrű barika,
Nyakán piros pántlika,
A pántlikán gilingel,
Ezüst csengő csilingel,
Bárány szőrin a leány,
Rakja amúgy igazán.

Sütő asszony lármával,
Hátára üt lapáttal,
Hej de bezzeg megakadt,
Mert a lapát ott maradt,
Lapát végin az asszony,
Ő is csak hadd mulasson!

Szépen szól a jávorfa,
Jávorfából furulya,
Szellő szárnyán elzendül
Hegyen-völgyön keresztül.
Fúja, fúja a bojtár,
A kis göndör táncot jár,
Aranyszőrű barika,
Nyakán piros pántlika,
A pántlikán gilingel,
Ezüst csengő csilingel.
Bárány szőrin a leány,
Rakja amúgy igazán,
Leány hátán a lapát,
Hányja-veti ott magát,

Lapát végin az asszony,
Ő is csak hadd mulasson!

Arra megy a takácsné,
Csupa merő parádé,
Mint a páva, kevélyen,
Legyező a kezében.

„Mit ettetek? Tán gombát?
Járjátok a bolondját!”

Asszonyt szóval illeti,
Legyezővel megüti,
Hej de bezzeg megakadt,
A legyező ott maradt,
Legyezőn a takácsné,
Csupa merő parádé.
Szépen szól a jávorfa,
Jávorfából furulya,
Szellő szárnyán elzendül,
Hegyen-völgyön keresztül.
Fúja, fúja a bojtár,
A kis göndör táncot jár,
Aranyszőrű barika,
Nyakán piros pántlika,
A pántlikán gilingel,
Ezüst csengő csilingel.
Bárány szórin a leány,
Rakja amúgy igazán,
Leány hátán a lapát,
Hányja-veti ott magát.
Lapát végin az asszony,
Ő is csak hadd mulasson.

Asszony hátán legyező,
Jobbra-balra lebegő,

Legyezőn a takácsné,
Csupa merő parádé.

Juhász-bojtár útra kél,
Hegyen-völgyön mendegél.
Elér elér vigadva
Egy királyi városba.
Tudakozza : mi ujság ?
A harangot mért huzzák ?
A királyi palota
Mért van gyászszal bevonva ?

Nagy beteg a király-lány,
Hánykolódik az ágyán,
Hasztalan az orvosság,
A doktorok azt mondják ;
Szomorúan beszélnek :
Tán meg is hal estélig.
De ha egy jót kacagna,
Ugy életben maradna
Csináltak már sok furát,
Mindenféle figurát,
Hiába, mind hiába !
Csukva maradt a szája.

Kiadta ma a király,
Mert a szive nagyon fáj,
Hogy a ki tud valamit,
Boldog lehet az ma itt.

Álljon elő, ki vele !
Kacagtassa meg vele !
Királyságát megosztja,
A lányát is od'adja.

Juhász-bojtár útra kél,
A királylyal úgy beszél,

Hogy tud ő ám sok furát,
Soh'se látott figurát.
Meggyógyul a király-lány,
Rózsa nyilik az ajkán.

Király örül, örvendez,
A hopmester meg rendez,
Király-lány a tornácon,
Hófehér, mint a vászon.
Az udvaron a bojtár,
Lesik, várják, mi lesz már!

Szépen szól a jávorfa,
Jávorfából furulya.
Szellő szárnyán elzendül
Hegyen-völgyön keresztül.
Fúja, fúja a bojtár,
A kis göndör táncot jár.
Aranyszőrű barika,

Nyakán piros pántlika,
A pántlikán gilingel,
Ezüst csengő csilingel.
Bárány szőrin a leány,
Rakja amúgy igazán.

Leány hátán a lapát,
Hányja-veti ott magát,
Lapát végin az asszony,
Ő is csak hadd mulasson!
Asszony hátán legyező,
Jobbra-balra lebegő,
Legyezőn a takácsné,
Csupa merő parádé.

Nem kacag a király-lány,
Szomorúság ül arcán.
Szomorú a király is,
Az udvari dámák is.
Csinálhatnak sok furát,
Mindenféle figurát.
Király-lánynak hiába!
Csukva maradt a szája.

De felköhög nem egyszer,
Haragszik a hopmester:
„Ej, te hitvány pénzcshaló!
Komédiás naplopó!
Ménkő szántsa hátadat!
Rád veretem a vasat!
Becsukatlak, zshiványok –
Jó mulatást kívánok!”

Mind szitokkal illeti,
A takácsnét megüti.
Hej, de bezzeg megakadt!
Pálcikája ott maradt.

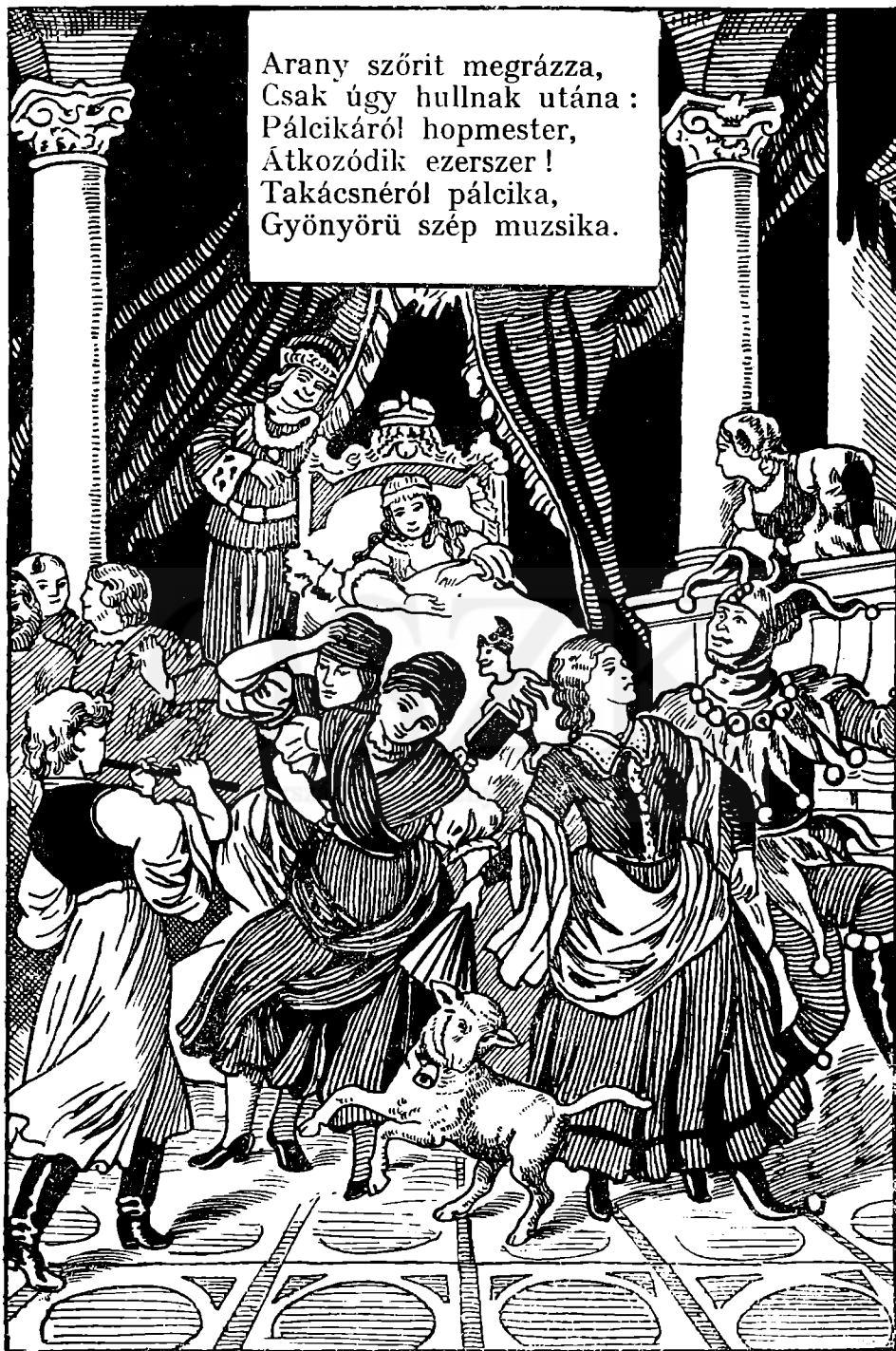
Pálcikán a hopmester,
Átkot is mond ezerszer.

Szépen szól a jávorfa,
Jávorfából furulya.
Szellő szárnyán elzendül
Hegyen-völgyön keresztül
Fúja, fúja a bojtár,
A kis göndör táncot jár.
Aranyszórú barika,
Nyakán piros pántlika.
A pántlikán gilingel,
Ezüst csengő csilingel,
Bárány szőrin a leány,
Rakja amúgy igazán.
Leány hátán a lapát,
Hányja-veti ott magát,
Lapát végén az asszony,
Ő is csak hadd mulasson!
Asszony hátán legyező,
Jobbra-balra lebegő.
Legyezőn a takácsné,
Csupa merő parádé!
Takácsnén a pálcika,
Gyönyörű szép muzsika.
Pálcikán a hopmester,
Átkot is mond ezerszer.

Felkacag a király-lány,
Rózsa nyilik ajakán,
Felkacag a király is,
Az udvari dámák is.
Egy nagy, egy nagy hahota
A királyi palota.

Barika is megőrül,
Szép szeliden néz körül,

Arany szőrit megrázza,
Csak úgy hullnak utána :
Pálcikáról hoptester,
Átkozódik ezerszer !
Takácsnéról pálcika,
Gyönyörű szép muzsika.

Legyezőről takácsné,
Csupa merő parádé!
Asszonyról a legyező,
Jobbra-balra lebegő,
Lapátvégről az asszony,
Álljon odébb, dagaszson!

Leányról meg a lapát,
Messze veti el magát,
Barikáról a leány,
Eredj haza violám!

Arany trónon a király,
A szive már dehogy fáj.
Király-leány kedvében,
Juhász-bojtár ölében.

Szépen szól a jávorfa,
Jávorfából furulya,
Szellő szárnyán elzendül
Hegyen-völgyön keresztül.

Fúja, fúja a bojtár,
A kis göndör táncot jár.
Aranszörű barika,
Nyakán piros pántlika,
A pántlikán gilingel,
Ezüst csengő csilingel.

A PÁKOSZ MACSKA

Cirmos cica rossz fát tett a tűzre,
A gazd'asszony a háztól elűzte.

Találkozik vele a kis Gyurka :
„Cirmos cica, kell-e egy szál hurka ?

Sővény alól rá ugat a Sajó :
„Cirmos cica, egyél hurkát, ha jó !“

Mind azt hajtja liba, kácsa, pulyka :
„A világon nincs jobb, mint a hurka !“

Kis tücsök is tudja már a nótát . . .
Kapta magát : csinált rá egy kótát.

AZ EGÉR

Nagy kópé a kis egér,
Tudja, hol áll a kenyér.

Mindenfélét összerág :
Sipka, cipő vagy nadrág.

Liszt, szalonna, pecsenye,
Meg oszt a sok csemege...

Elegy-belegy . . . s több
egyéb...

Neki ez csak egy ebéd.

Ebéd után heverész
S muzsikál, mert nagy
zenész.

Jaj de megáll a nóta . . .
Ki van ott az ajtóba ?

Bajsza hegyes... torzonborz...
Földre lapul, mint a borz

Még se borz a ! Ki lehet ?
Szeme villog, kimered.

Nagyot ugrik . . . Hopp,
elér !

Jó éjszakát, kis egér !

Bodri kutya

Bodri kutya a küszöbön
Látja mindig, aki bejön.
Öreg háznak régi őre,
Tolvajoknak kergetője.

Nem is félhet az a kis ház,
Éjjel-nappal rája vigyáz ;
Gazd'uramnak hú

szolgája,
Mint egy papot, úgy
szolgálja.

De legjobban akit szeret,
Mégis csak a Kari gyerek ;
Legtöbb koncot kap ő tőle,
Öreg háznak régi őre.

Ad neki a kenyereből,
Legjobb ízű pecsenyéből.
Mikor esznek az asztalnál :
A két lábán neki szolgál.

Mikor megy az iskolába :
Hú kíséző cimborája.
Tőle Bodri el sem válik
Az iskola kapujáig.

Iskolából mikor kijön :
Ott várja már a kis közön.
Farkat csóvál, ugrándozva
Kari kezét nyalogatja.

CSÁKÓ TEHÉN

Egyre rí a Csákó tehén,
Hogyne rína, bögne szegény!
Bocikája, a kis Szőke,
Oda van, elvették tőle.

Mészárosnak drága áron	Szomorkodik szegény Csákó,
El is adták a vásáron.	Üres neki az istálló.
Haza vitte Fehérvárra –	Mit ér az a szénás jászol,
Tán azóta le is vágta?	Ha kis fia tőle távol?

A szalma is jobban esnék,
Ha a szőkét visszavinnék.
Hátra tekint, hívja, várja,
De csak nem jön bocikája.

Fejni megyen a szolgáló:
Tejet nem ad ám a Csákó.
Dalol neki szép nótákat:
Mindent hiába próbálgat.

Adnak neki zöld lucernát,
Felvagdálva fehér répát;
De a tejet le nem adja:
Kis fiának tartogatja.

A KIS MALAC

Néninek volt egy malaca,
Gyönyörű kis mangalica.
Kedvence volt Mariskának,
Elnevezte mancikának.

Kis király volt a konyhában,
Ott nőtt fel nagy uraságban.
Tartogatták minden jóval:
Dercés liszttel, meg savóval.

Játszott vele kis Mariska,
A hátát is megvakarta,
Simogatta, fésülgette,
Ugy szerette, majd megette.

Nagyon kedves kis malac vót,
Meg is értett már minden szót,
Ugy rőfögött Mariskára,
Lépten-nyomon járt utána.

Kedvelte az állapotot,
Szemlátomást gyarapodott,
Sörtéje is fényesebb lett,
Kivánni sem lehet szebbet.

Néni örült már előre :
Milyen jó lesz telelőre,
Orrja, nyulja, szalonnája,
Kettőjüknek asztalára !

De hogy szegény volt a néni,
Nem lehetett azt megérni.
Rossz nap derült Mariskára :
Eladó lett mancikája.

Meg is vették a vásáron,
De bizony csak olcsó áron,
Pedig, pedig semmi másért,
Mint Mariska jóvoltáért.

Rossz volt már a cipellője,
Lába is ki volt belőle.
Ujat vett az édes anyja,
Sirt-rítt szegény kis Mariska.

S nagy zokogva mondta : inkább
Eljárt volna ő mezitláb !
Neki az a cipő nem kell !
Neki csak a mancika kell !

A RÓKA

Nincs ravaszabb állat,
Mint a vörös róka :
A tudósok már sok
Könyvet írtak róla.

Lompos, éhes farkas
Ludat fogott egyszer ;
Meglátja a róka,
A nagy ezer-mester.

„Micsoda község ez ?“
Kérdezi a kópé.
Rá mondja a farkas :
„Tápé, koma, Tápé !“

Noha Tápé, akkor
Magamat ajánlom !
Szádból a pecsenye
Kiszállott, barátom !

Jó étvágyat hozzá,
Rövid eszű koma !
Vigyázz : meg ne ártson
Majd a nagy lakoma.“

El is inalt gyorsan,
Viszi az irháját . . .
Tán azóta már ő
Eszi a lúd máját.

A SZARVASOKRÓL

Kedvesek a szarvasok,
Szarvuknak van ága sok.
Nőnek, nőnek, egyre nőnek,
Mutatják : hány esztendősek.

Mint a madár szállva szállni,
Zerge úgy tud futni, járni.
Könnyen viszi fürge lába
Kőszikláról, kősziklára,
Meredekről meredekre
Játszva lebben, mint a lepke.
Hol elillan, hol felvillan,
Majd amott van, majd emitt van.
A kiálló bérceken,
Mint egy álom, úgy megyen :

Játszva,
Szállva,
Ingva,
Ringva,
Lengve,
Rengve,
Szökve,
Tünve.

Végre, mint egy pillanat,
Eltűnik egy perc alatt.
Köd előtte, köd utána,
És a vadász soh'se látja.

Messze, messze északon,
Járnak iramszarvason.
Szánba fogják, cifra szánba,
Csörgőt tesznek a nyakába.
Pitteg-pattog a kocsis,
De fut ám a szarvas is.
Havas erdők, hegyek alján,
Mint a gőzös, szalad a szán ;
Hipp-hopp ! hipp-hopp ! – s ott vagyok
Kedvesek a szarvasok.

A MEDVE

Tányértalpú,
Lomposfarkú,
Szőrös-bőrös, mint az ördög,
Ha haragos, dirmeg-dörmög.
Komor állat a medve,
Igen sokszor nincs kedve.
Máskülönben nagy hamis :
Ha akarja, táncol is.
Városokban
És falukban
Mutogatják, táncoltatják,
Jobbra-balra megforgatják.

Ha nehéz is : ugrik a',
Csörgős dob a muzsika.
Csörgetik és pörgetik,
Szegény mackót döngetik.
Ugy megugrál, mint a bak,
Gazdája sok pénzt bekap ;
Mert ha táncolt eleget,
Akkor aztán kéreget.
A réztányért elveszi,
A talpára rá teszi.
Ugy megy körül emberséggel
Alázatos medve-képpel.

Sokat össze kunyorálgat —
Ugy-e bizony, fura állat ?

AZ ELEFÁNT

Derék állat az elefánt,
Ha nem bántják, senkit se bánt.
Nincsen ugyan szép dolmánya,
Nagy egy kicsit az orrmánya ;
Hanem azért, mondhatom,
Okos állat ez nagyon.

Tenger partján . . messze . . . messze . . .
Ugy vigyáz a gyerekekre,
Mikor azok játszanak,
Mint valami dajka csak.
És ha aztán egy gyerek
A homokban hempereg,
Közel ahoz a nagy vízhez –
Tudjátok-e, akkor mit tesz ?
Orrmányával felveszi,
S onnan messze elteszi,
Hogy valahogy be ne essék . . .
Ugy-e bizony nagy eszeség ?
Azelőtt meg mit csináltak
Hátára az elefántnak ?
Épületet, toronyformát,
Onnan lőttek a katonák.
Onnan néztek, leselkedtek,
Háborúztak, verekedtek.
Ha megnyerték a csatát :
Kényes lett az elefánt.

De ha jól megverték őket :
Szégyenében majd elsülyedt.
Bizony, bizony, mondhatom.
Derék állat ez nagyon.
Hanem azért hébe-korba,
Ha valaki dühbe hozza,
Őkelme is megharagszik ;
Azután nem nyugszik addig,
Mig valamit ki nem forral.
Hogy tett egyszer a szabókkal ?

Hát ugy, hogy az ablakon át
Benyújtotta az orrmányát
A műhelybe, hol dolgoztak,
A szabók csak gondolkoztak :
Mit kellene kitalálni ?
Hogy kellene megtréfálni ?
Egyszer aztán kitalálták
A gonoszok s megszurkálták,
Ki ollóval, ki meg tével ;
Az elefánt szörnyű dühvel,
Kirántotta az orrmányát,
Szaladt tuskén és bokron át.

S egy mocsárig meg sem állott —
Ugyan vajjon mit csinált ott?
Az orrmányát tele szitta
Sáros vizzel s úgy ment vissza.
És bedugta a műhelybe,
Össze-vissza fecskendezte.
Persze ezzel ott csinált
Iszonyatos galibát:
A posztó az asztalon,
A sok szép kép a falon,

Ajtó, ablak, kanapé,
Nadrág, lajbi, csurapé,
Pruszli, szoknya, viganó,
Meg aztán a sok szabó,
Csupa víz lett, csupa sár —
Hogy vinné el a tatár!

Országos Széchényi Könyvtár

AZ INTÓ GYÍK

Fütyül a gyík, az intó gyík, Mikor a gyík, az intó gyík
Hogy ha krokodilt lát . . . Nilus partján füttyent :
Haza fut a kósza gyerek, Az emberek jóságáért,
Nilus partját az emberek Gondoskodó hű voltáért
Kerülik is mindjárt. Dicsérik az Istent.

A TEVE

Idegen világban,
Messze Afrikában,
Hol a futó homok ég a napsugáron :
Vándorol a teve sivatag pusztákon.
Megrakodva megy, mint a puszták hajója,
Az ég is, a föld is, láng-nyilait szórja.
Megy, mendegél békén,
Szahara vidékén.

Egy levél se rezdül
A tájon keresztül.
Nincs egy árnyékos fa, nyugalomra intő,
Fuvó szél sem éri, hűvösen legyintő,
Gyöngyöző patak friss habbal nem kínálja,
Hosszú út gyötrelmét tartósan kiállja.
Megy, mendegél békén,
Szahara vidékén.

Ételbe nem finnyás,
Nem válogat, mint más.
Vágyait okosan csak kevésre méri,
Sokat érdemelne: kevéssel beéri.

Megelégszik egy kis kóróval, árpával,
Ünnepi ebédre egy pár datolyával.
Megy, mendegél békén,
Szahara vidékén.

Dal-szerető állat,
Akármilyen fáradt:
Hangjain megujul szép szavú zenének,
Örül a karaván zengő hangszerének.
Gyönyörűen siró fuvola szavára
Vig sebesen baktat pusztáról-pusztára.
Megy, mendegél békén,
Szahara vidékén.

